

Královská kašička

Absurdní čtyřaktovka na motivy povídky Roalda Dahla „Královská kašička“

Postavy: Albert – muž kolem 35 let, roztěkaný, mluví přerývavě, rychle se pohybuje
Lucy – žena kolem 30 let, působí unaveně, má pomalé pohyby a mluví pomalu a vláčně

Scéna: jednoduchá scéna ztvárňující obývací pokoj – dvě houpací křesla, mezi nimi lampa a stolek s časopisy, knihovna plná knih o včelách

Rekvizity: několik velikostí panenek, kojenecké láhve, včelařská kukla

Technické požadavky: ozvučení – možnost pustit CD se zvukovou stopou, světla – konec do tmy

1. scéna

Od začátku je v pozadí slyšet jemné nepatrné bzučení.

Lucy sedí v křesle a v náruči drží dítě). Pomalu se houpe a unaveně, starostlivě hledí na dítě.

Albert sedí v druhém křesle – čte si knihu a rychle se houpe v křesle. Na stolku sotní kojenecká lahev.

Lucy: Já se usoužím, Alberte, usoužím! Já prostě vím, že tady není něco v pořádku.

Albert: Zkus to ještě jednou .

Lucy: Nemá to cenu.

Albert: Musíš to pořád zkoušet, Lucy.

Lucy vezme lahev ze stolku a opatrně přikládá láhev k dítěti.

Lucy: Vstávej moje děťátko, vstávej a vem si ještě trochu mlíčka. Prosím tě, napij se ještě trošičku.

Albert celou scénu tiše pozoruje.

Lucy: Nemá to cenu, nechce pít. *(zvedne lahev a kontroluje její obsah proti světlu)* Zas jenom padesátku. Víc toho nevypije. Kdepak – ani to ne. Sotva čtvrtinu. To je málo, aby její tělo a dušička zůstaly pohromadě. Opravdu ne, Alberte. Já se z toho usoužím.

Albert: Já vím.

Lucy: Kdyby alespoň přišli na to, co ji schází.

Albert: Nic jí neschází Lucy. Je to jen otázka času.

Lucy: Samosebou, že ji nic neschází.

Albert: Doktor Robinson říká, že ne.

Lucy položí lahev zpět na stolek a vstane s dítětem. Pomalu přistoupí k Albertovi.

Lucy: Podívej se, nepovídej mi, že je normální, aby šestinedělní dítě vážilo méně, o celé kilo méně, než když se narodilo! Je se podívej na její nožičky! Jsou jen kost a kůže!

Albert: Doktor Robinson říká, aby sis nedělala starosti, Lucy. Ten druhá to říkal taky.

Lucy: *(rozčileně)* Co? No to je náramné! Tak já si nemám dělat starosti! Co bych podle něj měla dělat? Mám to brát jako nějaký vtíp? Nenávidím doktory! Všechny je nenávidím!

Lucy si vyčerpaně sedne zpět do křesla. Pomalu se houpe a kouká na dítě.

Lucy: Moří se hladem, Alberte.

Albert: Nemoří.

Lucy: Ale moří. Moří. Víím to a myslím si, že to ty to taky víš, ale nechceš si to přiznat. *(chvilí potichu sedí)* Vždyť nám to trvalo devět let než se nám narodila. Nepřežila bych,

kdyby se jí něco stalo. Proč pořád mlčíš? Tobě je jedno, co s ní bude. Zajímáš se jen o ty svoje hloupé včely!

Albert zvedne oči od čtení.

Albert: Ale no tak, Lucy. Samozřejmě, že mi není jedno, co bude s naším děťátkem, ale starosti ještě nikomu nepomohly. Nezbyvá než důvěřovat lékaři. (*zamyšleně se dívá na dítě v ženině náruči*) Víš co? Jdi si raději odpočinout, několik dní jsi pořádně nespala. Nech mi tady malou, my už si nějak poradíme.

Albert vezme malou do náruče a Lucy odejde. Albert chvíli přechází po pokoji a brouká písničku. Pak se začne mluvit na dítě.

Albert: Co ty naše dítě neduživé? Co je s tebou? Rád bych ti pomohl, ale co já vím, co ti chybí. Jo to kdybys byla včelka, to bych si uměl poradit. (*Přejde ke knihovně a „ukazuje“ miminku svoji sbírku knih*). Podívej - Týden v úlu, Rojení včelstev, Medová kuchyně – o neduživých dětech tu nic nemám. Aaa a Poslední slovo o královské kašičce...to je moc poučné počtení, to ti budu číst, až budeš větší. Nebo ti to klidně přečtu už teď. Na včely není nikdy moc brzy. (*Sedne s knihou a dítětem do křesla a čte*) „Královská kašička je žlázový výměšek včel mladušek, které jí krmí larvy, jakmile se vylíhnou z vajíček. Hltanové žlázy včel vylučují tuto látku obdobným způsobem, jako mléčné žlázy vylučují mléko. Tato skutečnost je nesmírně zajímavá, neboť na světě není znám žádný jiný druh hmyzu, u něhož by se vyvinul takovýto orgán.“ Slyšíš to, maličká? Včely jsou prostě úžasné. „Čistou královskou kašičkou jsou krmeny první tři dny po vylíhnutí všechny včelí larvy bez rozdílu, ale po uplynutí této doby dostávají larvy, z nichž se mají stát dělnice nebo trubci, tuto vzácnou potravu silně rozředěnou medem nebo pylem. Na druhé straně larvy, předurčené, aby se staly královnami, jsou krmeny po celou dobu svého larválního vývoje pouze čistou královskou kašičkou.“ Vidíš? Proto jsou královny několikanásobně větší než trubci a dělnice. Tady to píší: „Po pěti dnech této stravy přibývají larvy včel jedenapůltisíckrát na váze.“ (*v tu chvíli ho něco napadne*) To je totéž, jako kdyby tříapůlkilové dítě...Lucy! (*Uprostřed výkřiku se zarazí*) Raději ne, nebudeme mamince nic říkat.

Zhasne světlo.

2.scéna

Stále je slyšet nepatrné bzucení.

Albert sedí v křesle a v náruči drží dítě (větší), které krmí z kojenecké láhve.

Albert: To je moje hodná holčička. Tak pěkně to vybumbej až do dna.

Vejde rozespálá Lucy.

Lucy: Musela jsem usnout. Ach zaspala jsem kojení (*Všimne si, že Albert zrovna kojí a sklání se nad dítě*) Vypila něco Alberte? Kolikrát si jí dával napít? Měla dostat taky v deset hodin, napadlo tě to?

Albert jí předá dítě.

Albert: Dával jsem jí pít ve dvě ráno a vypila asi padesátku, víc ne. Pak jsem jí dal pít v šest, a to už se polepšila, vypila stovku.

Lucy: Stovku! Ach to je báječné!

Albert: Teď pila naposledy. Vypila stopadesátku. Co tomu říkáš? Nevypadá líp? Nezdá se ti, že je v obličejí trochu baculatější?

Lucy se pozorně zadívá na dítě ve svém náruči. Albert mezi tím vstal a roztěkaně chodí po místnosti.

Lucy: Je to možná směšné, ale mě to teď taky napadlo. Alberte, jsi skvělý! Jak jsi to dokázal?

Albert: Už je z nehoršího venku, to je celé. Zrovna jak to říkal doktor, už se to obrací k lepšímu. Ty taky vypadáš líp, Lucy.

Lucy: Je mi báječně. Asi jsem se potřebovala jen pořádně prospat.

Albert: Hmmm, měl jsem ti více pomáhat. Od teďka to bude jinak. Budu malou krmit každou noc. Ty zase ve dne.

Lucy: Ne, to ti nedovolím. Už jsem si odpočinula a teď se zase můžu o vše starat sama. Je to moje práce. Co se stalo včera v noci, se již nesmí opakovat.

Albert: Tak dobře, ale v tom případě ti budu pomáhat s těmi hloupostmi kolem. Budu sterilizovat láhve a připravovat mléko a to ostatní. Trochu ti to ulehčí.

Lucy se na něho zkoumavě zahledí

Albert: Víš Lucy, uvědomil jsem si, že jsem do včerejška nehnul ani prstem, abych ti s tím dítětem pomohl.

Lucy: To není pravda.

Albert: Ale ano, je. A proto jsem se rozhodl, že ode dneška ti budu pomáhat podle svých možností. Stanu se přípravníkem mléka a sterilizátorem lahví. Platí?

Lucy: Je to od tebe velmi milé, drahoušku, ale já si opravdu nejsme jistá, zda je to nutné...

Albert: Nemluv takhle! Ať to nezakřikneš! Dával jsem jí pít jen třikrát a podívej se, jak vypadá! Kdy má dostat další? Ve dvě, vid'š? Všechno je hotovo. Připravil jsem mléko a dal jsem je do spíže na polici. Stačí, když je jenom vezmeš a ohřeješ. To je snad taky pomoc, ne?

Lucy: Jsi hodný manžel. S každým dnem, o který tě znám déle, tě mám víc ráda.

(Sedíc ho vybidne, aby jí políbil)

Tma

3. scéna

Lucy sedí v křesle a kojí dítě. Dítě je zase o něco větší.

Lucy: *(zakřičí)* Alberte! Alberte, pojď sem!

Albert přispěchá do místnosti a sundává si včelařskou kuklu.

Lucy: Ach Alberte, hádej, co se stalo? Zrovna jsem jí dávala pít a představ si, že vypila úplně všechno! Do poslední kapky, Alberte. Jsem tak šťastná.

Albert spokojeně krouží kolem ženy.

Albert: Tak se mi zdá, že už trochu přibrala na váze. Nezdá se ti větší a baculatější než včera?

Lucy: Možná Alberte, nejsem si jistá. Asi je trochu baculatější.

Albert: Ještě aby ne. *(Potutelně se usmívá)*

Lucy: Jak to myslíš? Máš pocit, že jsi k tomu nějak přispěl? *(pousměje se nad mužskou ješitností)*

Albert: *(stále se potutelně usmívá)* No je možné, že na tom mám nějakou zásluhu, že jsem jí vyléčil.

Lucy: Jistě, drahoušku, určitě si ji vyléčil.

Albert: Ty my nevěříš, vid'š?

Lucy: Ovšem že ti věřím, Alberte. Uznávám, že je to všechno jen tvoje zásluha.

Albert: A jak jsem to dokázal?

Lucy: *(přemýšlí)* Aha, bude to zřejmě tím, že umíš tak skvěle připravovat mléko. Od okamžiku, co jsi se toho ujal, vypadá to dítě líp a líp.

Albert: Chceš tím říci, že příprava mléka je svým způsobem umění?

Lucy: Asi ano.

Albert: Prozradím ti tajemství. Máš zcela pravdu, ale nezapomeň, že nezáleží jenom na přípravě mléka. Záleží na tom, z čeho se připravuje. Uvědomuješ si to, Lucy?

Lucy: *(přísně se na něho podívá)* Alberte, nepovídejme, nejsi dal tomu dítěti něco do mléka!

(Albert se jen směje)

Lucy: Tak dal, nebo nedal?

Albert: Dost možná, že i dal.

Lucy: Nevěřím ti! Nezahrávej si se mnou, Alberte! Že jsi ji do mléka nic nedal, vid' že ne? Opověz mi pořádně, Alberte. Takovému malinkému dítěti by to mohlo vážně uškodit.

Albert: Odpověď zní ano, Lucy.

Lucy: Aberte! Jak sis to mohl dovolit?

Albert: Nerozčiluj se. Já ti to všechno vysvětlím.

Lucy: Bylo to pivo! Určitě to bylo pivo!

Albert: Nemluv hlouposti, prosím tě.

Lucy: Tak co to bylo?

Albert si konečně sedne do svého křesla a položí si kuklu do klína

Albert: Slyšelas už někdy, že bych se zmínilo něčem, čemu se říká královská kašička?

Lucy: Ne neslyšela.

Albert: Je to kouzelný lék. Doslova kouzelný. A včera mě najednou napadlo, že kdybych ji trochu přidal dítěti do mléka..

Lucy: Jak ses mohl opovážit?

Albert: Počkej, ještě ani nevíš, co to je.

Lucy: Je mi to jedno. Nemůžeš přece takovému malinkému dítěti přidávat do mléka cizí látky. Ty jsi se zbláznil!

Albert: Je to úplně neškodné. Lucy, jinak bych to neudělal. Produkují to včely.

Lucy: To jsem si mohla myslet.

Albert: A je to tak drahocenná látka, že si ji prakticky nikdo nemůže dovolit používat. A když, tak jenom kapičku jednou za čas.

Lucy: A kolik jsi toho dal našemu děťátku, jestli se mohu ptát?

Albert: Ano, v tom je právě ten vtíp. Počítám, že naše malá spolykala jen v posledních čtyřech lahvích asi padesátkrát víc královské kašičky než kdokoli jiný na světě před ní. Co tomu říkáš?

Lucy: Přestaň si ze mě dělat legraci!

Albert: Přisahám. *(Hrdě)*

Albert: Víš kolik ta věs stojí, kdybys ji chtěl koupit? V Americe ji právě nabízí jeden podnik a chce za půlkulové balení něco kolem pěti set dolarů. Pět set dolarů! Je to dražší než zlato, chápeš? *(začne listovat v časopise na stolku a pak jej podá Lucy)* Vidíš ten inzerát? Už mi věříš? To je opravdovský obchod v New Yorku. Stojí to tu černé na bílém.

Lucy: Ale nestojí tu nic o tom, že se to mlže míchat do mléka novorozenatům. Nechápu, jak tě to mohlo napadnout, Alberte, to pravdu nechápu.

Albert: Nevyléčilo ji to snad?

Lucy: Teď už si tím nejsem tak jistá.

Albert: Neříkej takové hlouposti, Lucy, vidíš, že to pomohlo.

Lucy: Tak proč to nedávají ostatní svým dětem?

Albert: Vždyť ti to povídám. Je to moc drahé. Důležité ale je, že to našemu děťátku za těch pár hodin udělalo dobře a myslím, že by se jí to mělo dávat dál. Mám dvě stě čtyřicet úlů, a kdybych jenom ve stovce z nich zahájil produkci královské kašičky, můžeme jí dítěti dopřát, kolik bude chtít.

Lucy: Copak jsi docela přišel o rozum? Zakazuji ti, abys o tom ještě někdy mluvil. Mému dítěti už té hrozná kašičky nedáš ani kapku, rozumíš?

Tma

4. scéna

Lucy a Albert sedí ve svých křeslech.

Lucy: Tiše, zdá se mi, že malá pláče.

Albert: Musí mít hlad.

Lucy: Bůh mi buď milostiv! Už měla dávno dostat pít! Připrav rychle mléko, já ji zatím přinesu. Ale pospěš si. Nechci, aby musela čekat.

Lucy odejde a vrátí se s dítětem, které je ještě větší. Albert odejde a vrátí se s lahví.

Lucy: Rychle! *(Sedne si s dítětem do křesla)* Že je rozkošná, vid'?

Albert: Strašně, Lucy – díky královské kašičce.

Lucy: Podívej, drahoušku, už nechci o té ošklivé věci slyšet ani slovo. Nahání mi to hrůzu.

Albert: Děláš obrovskou chybu, Lucy.

Lucy: Uvidíme. Já věřím, že zase vypije všechno, Alberte.

Albert: Určitě to vypije.

Lucy: Ach ty jsi naše hodná holčička.

Dokrmí dítě a chová je. Dítě pláče, tak se jej snaží utišit.

Lucy: Máš nafouklé břicho, vid'? No, no, no to nic není.

Albert: Nech ji říhnout, vypila to moc rychle. Dělá to dobře plicím. Takhle si dítě posiluje plíce, víš to?

Oba se snaží dítě utišit.

Albert: Vsadím se, že má ještě hlad. Vsadím se, že by si chtěl ještě přihnout. Co kdybych jí přinesl ještě jednu várku?

Lucy: To se mi nezdá.

Albert: Udělá jí to dobře. *(odejde pro další várku a vrátí se)* Udělal jsem toho víc. Skoro tři stovky. Pro všechny případy.

Lucy: Alberte! Zbláznil ses? Copak nevíš, že přejídání je stejně škodlivé jako nechut' k jídlu?

Albert: Vždyť ji to nemusíš dát všechno, Až budeš chtít, tak jí láhev vezmeš. No tak, dej jí napít.

Sklánějí se nad dítětem.

Albert: Tak vidíš, Lucy. Co jsem ti říkal? Je vyhládlá, to je ono. Jen se podívej jak táhne.

Lucy: *(po chvíli)* Tak dost, to stačí!

Albert: Přece bys jí to teď neodtrhla!

Lucy: Ale ano, drahoušku, musím.

Albert: No tak ženská. Nedělej cavyky a dopřej jí ten zbytek. Je vyhládlá, copak to nevidíš? Jen bumbej, krasavice moje. Vypij celou láhev.

Lucy: Mně se to nelíbí, Alberte.

Albert: Vynahrazuje si, co zameškala, Lucy, tím to je.

Sledují, jak děťátko pije a po chvíli Lucy odebere dítěti láhev.

Albert: Celá půllitr, Lucy! Skoro trojnásobek normální dávky! To je úžasné!

Lucy se tváří úzkostně

Albert: Co je ti? Přece by sis kvůli tomu nedělala starosti. Nemůžeš přece myslet, že všechno dožene jen z těch mizerných dvou stovek, nebuď směšná.

Lucy: Alberte, pořádně se na ní podívej a řekni, vidíš nějakou změnu.

Albert: Zdá se mi větší, jestli myslíš tohle. Větší a tlustší.

Lucy: Podrž ji. Dělej, zdvihni ji.

Albert: Panebože, váží dobrou tunu!

Lucy: Právě. Mám z toho strach. Přibírá moc rychle.

Albert: Nesmysl ženská.

Lucy: Nebud' blázen, Alberte! Myslíš, že je snad normální, aby dítě začalo takhle rychle přibírat na váze?

Albert: Ty nejsi s ničím spokojená! Jsi vyděšená jako králík, když váží míň a míň, a teď jsi zas poplašená, protože přibírá! Co se s tebou děje?

Lucy: Jí ti jenom povídám, že naštěstí jsem tady já a že si dám moc velký pozor, abys jí už nic takového nedal. Doufám, že v tom posledním pití, co jsme jí teď dávali, žádná královská kašička nebyla!

Albert: Nechápu, proč bys v to měla doufat. Podívej se na ni. Má se čile k světu a je tlust'oučká jak štěňátko. Podívej! Už jí dokonce začíná růst chmejí na pupíku, aby jí bylo teploučko. *(mazlí se s dítětem)*

Lucy: Nesahej na ni! Jsi blázen.

Albert: *(drží dítě v náruči a rozverně si s ní hraje)* No ano, jsi moje malá královnička. *Drží dítě nad hlavou a létá s ní ve vzduchu a u toho bzučí. Jeho bzučení se prolne se zesilujícím se bzučením, které bylo celou dobu v pozadí. Pomalu scéna upadá do tmy.*

Aktivita

1. včelí člověk

Představte si, že jste včelou. Pohybujte se po místnosti jako včela. Soustřed'te se na dynamiku a trajektorii svého pohybu. Jak reagujete na ostatní včely? Pomalu přidávejte i zvuk. Pozvolna opouštějte čistou hmyzí formu a nechte včelu prostoupit člověkem. Jak se bude chovat včelí člověk? Postupně začněte i mluvit lidskou řečí, ale stále mějte na paměti, že někde ve vás je včela.

2. hra se jmény

Utvořte dvojice a rozdělte si jména – jeden z vás se jmenuje Albert, druhý Lucy. Utvářejte možné vztahy a napětí mezi osobami těchto jmen jen pomocí vzájemného oslovování. Zkuste nejdříve jen staticky sedět a později zapojte i gesta a tělesný postoj. Jediná slova, která zazní, jsou tato dvě jména.

3. býti matkou či otcem

Snažte se dostat do role matky či otce. Které pocity vás v této roli můžou potkat? Zkuste si několik takových pocitů ztvárnit pouze výrazem a gesty – sochou. Vyberte pět pocitů, mezi kterými budete plynule přecházet a vytvoříte cyklus gest a postojů.